

## Svar på skriftligt spørgsmål om lagstiftningen om redovisningsskyldighet och gäldenärens rättsskydd

### Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål /SS 904/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Jari Myllykoski / vänst. m.fl:

Vilka åtgärder vidtar regeringen för att precisera redovisningsskyldigheten och rätta till det anknyttande hålet i lagstiftningen vars konsekvenser återspeglar sig i omfattande utsträckning i gäldenärernas befogade rättsskydd och de offentliga kostnaderna?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Vår lagstiftning innehåller bestämmelser om både gäldenärens och konsumenters rätt att få information. Om gäldenärens rätt att få information föreskrivs i lagen om indrivning av fordringar (513/1999, senare indrivningslagen). Enligt 4 a § i indrivningslagen har gäldenären rätt att av borgenären på begäran och vanligtvis kostnadsfritt få uppdaterade uppgifter om det totala beloppet av sina skulder och grunderna för dem, en specifikation över obetalda skulder och amorteringar på dem samt en utredning över hur upplupna räntor och kostnader på skuldkapitalet bestäms. Nämda 4 a § tillämpas oberoende av om det är en fysisk eller en juridisk person som är borgenär. Skyldigheten att lämna de i paragrafen avsedda uppgifterna gäller alltså också kreditinstitut. I paragrafens tillämpningsområde hör förutom konsumentfordringar även andra fordringar.

Det är konsumentombudsmannen som övervakar att bestämmelserna i indrivningslagen iakttas då det är fråga om konsumentfordringar (12 § i indrivningslagen). Enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020), som nyligen trädde i kraft, kan en påföljdsavgift på framställan av konsumentombudsmannen påföras vid brott mot 4 a § i indrivningslagen, om näringsidkaren uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelserna till konsumenternas nackdel. Även Finansinspektionen har under motsvarande förutsättningar rätt att påföra påföljdsavgifter vid brott mot 4 a § när det är fråga om egna fordringar som indrivs av en instans som övervakas av Finansinspektionen (5 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna).

I enlighet med det ovan nämnda, ingår det även i konsumentskyddslagen (38/1978) bestämmelser om konsumenternas rätt att få information. Enligt 7 kap 23 § 1 mom. i konsumentskyddslagen har konsumenten rätt att på begäran få en amorteringstabell i samband med vissa bestämda konsumentkrediter. Enligt 2 mom. i paragrafen ska det av amorteringstabellen framgå de betalningar som ska göras samt under vilka tidsperioder och på vilka villkor dessa belopp ska betalas. Varje delbetalning ska specificeras så att amortering av kapitalet, ränta och övriga avgifter framgår. Dessutom är kreditgivaren i enlighet med 7 kap 25 § i konsumentlagen i huvudsak skyldig

att informera konsumenten om kreditgivarens rättigheter eller kreditavtalet självt överförs till en tredje part.

Särskilt pantborgenärens redovisningsskyldighet har behandlats i vissa tidigare skriftliga spörsmål. Som det konsekvent konstaterats i de svar som givits på dessa spörsmål (SS 329/2008 rd s. 2, SS 563/2013 rd s. 3, SSS 539/2017 rd s. 1 och SSS 50/2019 rd s. 2) har det i vår rättsordning av hävd ansetts självklart att panthavaren har redovisningsskyldighet trots att det inte finns några uttryckliga bestämmelser om panthavares redovisningsskyldighet. Detta innebär bl.a. att panthavaren för ägaren av panten ska redogöra de medel som fås vid realiseringen av panten och hur medlen i fråga har använts för betalning av pantskulden. Om det har blivit medel över efter betalning av pantskulden, hör dessa naturligtvis till ägaren av panten. Om redovisningen av den överskjutande delen till pantägaren försummas, kan vid sidan av civilrättsliga påföljder till exempel strafflagens (39/1889) bestämmelser om förskingringsbrott bli tillämpliga. De nämnda skyldigheterna är oberoende av om pantborgenären är en fysisk eller en juridisk person.

Om panten realiserar i utökningsförfarandet ska gäldenären enligt 6 kap. 12 § i utökningsbalken (705/2007) meddelas bland annat det belopp som influtit av försäljningen samt för varje fordran det belopp som avräknats på denna och dess återstående belopp, specificerat enligt fordrans olika delar. I 17 kap 11 § 1 mom. i konkurslagen (120/2004) föreskrivs om pantborgenärens rätt att ta ut sin fordran ur köpesumman utan hinder av konkursen. Enligt 2 momentet i paragrafen ska borgenären utan dröjsmål ge konkursboet en redovisning över försäljningen av panten och hur köpeskillingen har använts samt överlämna ett eventuellt överskott till boet. I förarbetet till lagen konstateras att om borgenären har flera fordringar för vilka panten utgör säkerhet, skall redovisning över användningen av köpesumman ges omedelbart efter att köpesumman har använts för betalningen av en viss skuld (RP 26/2003 rd s. 171).

I de grundläggande bestämmelserna i vår lagstiftning som gäller rättegångar hör att ifall svaren är passiv i ett tvistemål där förlikning är tillåten, bifalls talan genom en tredsdom till den del den inte är klart oggrundad. En mer omfattande undersökning av till exempel ett vanligt inkassoärendet är inte meningsfull, när svaren inte på något sätt har bestridit fordran. Det anhängiggjordes cirka 436 000 nya summariska tvistemål vid tingsrätterna 2019. Det är till exempel inte ändamålsenligt att bifoga handlingar om enskilda fordringar till stämningsansökan. Däremot har man strävat efter att i själva stämningsansökan ange alla uppgifter som är relevanta för svarende och behandlingen av ärendet.

Gällande konsumentkrediter ändrades rättegångsbalken (4/1734) genom lagen som trädde i kraft 1.9.2019, så att om fordran baserar sig på ett konsumentkreditavtal som avses i 7 kap eller 7 a kap i konsumentskyddslagen, och på avtalet tillämpas den prisreglering av konsumentkrediter som då trädde i kraft, ska det i stämningsansökan vid sidan av övrigt också anges kreditbeloppet eller kreditgränsen enligt kreditavtalet, kreditavtalets giltighetstid uttryckt i dagar, räntan på krediten enligt kreditavtalet, kreditkostnaderna och andra kostnader specificerat (rättegångsbalken 5 kap 3 § 2 mom.). Trots att syftet med bestämmelsen har varit att underlätta domstolarnas möjligheter för konsumentens bästa å tjänstens vägnar ta hänsyn till en tvingande reglering gynnar regleringen samtidigt konsumentgäldenären då han eller hon får mer specificerad information i stämningsansökan gällande avtalet som står till grund för fordran.

En gäldenär som det getts en tredsdom mot har möjlighet att söka ändring och sålunda motsätta sig indrivningen genom att ansöka om återvinning i tredsdomen även efter att gäldenären i samband med utsökningen eller på annat sätt bevisligen har delgetts tredsdomen.

Således, utgående från ovan nämnda grunder anses det vid justitieministeriet inte vara aktuellt att vidta lagstiftningsåtgärder gällande redovisningsskyldigheten.

Helsingfors den 21.12.2020

Justitieminister Anna-Maja Henriksson